

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja

Druk nr 3005

**SPRAWOZDANIE
KOMISJI SPRAWIEDLIWOŚCI I PRAW CZŁOWIEKA**

**o rządowym projekcie ustawy o grobach weteranów
walk o wolność i niepodległość Polski (druk nr 2902)**

Sejm na 71. posiedzeniu w dniu 8 listopada 2018 r. – na podstawie art. 39 ust. 2 regulaminu Sejmu – skierował powyższy projekt ustawy do Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka w celu rozpatrzenia.

Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka po rozpatrzeniu tego projektu ustawy na posiedzeniu w dniu 20 listopada 2018 r.

wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy załączony projekt ustawy.

Warszawa, dnia 20 listopada 2018 r.

Sprawozdawca

/-/ Daniel Milewski

Przewodniczący Komisji

/-/ Stanisław Piotrowicz

U S T A W A

z dnia 21 listopada 2018 r.

o grobach weteranów walk o wolność i niepodległość Polski¹⁾

W setną rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości, oddając hołd przeszłym pokoleniom, które swoją postawą oraz walką o niepodległą i suwerenną Ojczyznę walnie przyczyniły się do wyzwolenia Narodu Polskiego, mając na względzie godne zachowanie w narodowej pamięci poświęcenia tych pokoleń, uchwała się, co następuje:

Art. 1. Ustawa określa zasady sprawowania opieki nad grobami weteranów walk o wolność i niepodległość Polski, zasady i tryb prowadzenia ewidencji grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski przez Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, zwany dalej „Instytutem”, a także zasady udzielania dotacji celowych oraz przyznawania świadczeń pieniężnych na pokrycie kosztów sprawowanej opieki nad tymi grobami.

Art. 2. 1. Grobami weteranów walk o wolność i niepodległość Polski są groby:

- 1) osób, które walczyły o odzyskanie niepodległości Polski lub w obronie niepodległości i granic suwerennej Rzeczypospolitej Polskiej, biorąc udział w wojnach, działaniach zbrojnych i niepodległościowych oraz powstaniach narodowych w okresie od 1768 r. do 1963 r.;
- 2) funkcjonariuszy cywilnych władz powstań narodowych, administracji podziemnego Państwa Polskiego w okresie wojny 1939–1945, członków władz i Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie w latach 1939–1990, a także podziemnych niepodległościowych organizacji cywilnych w latach 1945–1956.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego, ustawę z dnia 30 listopada 1995 r. o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych, ustawę z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych oraz ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

2. Przepisów ustawy nie stosuje się do grobów wojennych w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U. z 2017 r. poz. 681 oraz z 2018 r. poz. 369).

3. Przepisy ustawy nie naruszają ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2017 r. poz. 912 oraz z 2018 r. poz. 1669).

Art. 3. 1. Prezes Instytutu prowadzi ewidencję grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski, zwaną dalej „ewidencją”.

2. Ewidencja obejmuje groby weteranów walk o wolność i niepodległość Polski znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz poza jej granicami.

3. Wpis do ewidencji grobu znajdującego się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej następuje na wniosek osoby fizycznej, fundacji, stowarzyszenia, kościoła lub związku wyznaniowego, innej osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, lub z urzędu.

4. Wpis do ewidencji grobu znajdującego się poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej następuje na wniosek konsula Rzeczypospolitej Polskiej lub z urzędu.

5. Wniosek o wpis do ewidencji zawiera co najmniej:

- 1) imię i nazwisko lub nazwę wnioskodawcy oraz wskazanie jego adresu lub siedziby;
- 2) określenie miejsca położenia grobu;
- 3) wskazanie okoliczności, które przemawiają za uznaniem danego grobu za grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski.

6. Wpisu do ewidencji dokonuje się po potwierdzeniu przez właściwego wojewodę, że grób, którego dotyczy wniosek:

- 1) nie został wpisany do ewidencji, o której mowa w art. 5a ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych;
- 2) nie spełnia przesłanek uznania go za grób wojenny w rozumieniu ustawy, o której mowa w pkt 1.

7. W celu uzyskania potwierdzenia, o którym mowa w ust. 6, Prezes Instytutu kieruje zapytanie do właściwego wojewody. Wojewoda udziela odpowiedzi w terminie 14 dni od dnia wpływu zapytania.

8. Prezes Instytutu przed wpisaniem grobu do ewidencji bada, czy grób, którego dotyczy wniosek o wpis do ewidencji, spełnia kryteria uznania go za grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski, o których mowa w art. 2 ust. 1 i 2.

9. Wojewoda niezwłocznie informuje Prezesa Instytutu o odkryciu grobu, który nie spełnia przesłanek uznania go za grób wojenny, a który w ocenie wojewody może być uznany za grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski.

10. Po uzyskaniu informacji wojewody, o której mowa w ust. 9, Prezes Instytutu bada zasadność uznania danego grobu za grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski.

11. Prezes Instytutu niezwłocznie informuje wnioskodawcę o wpisie danego grobu do ewidencji albo o odmowie uznania go za grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski.

12. W przypadku odmowy uznania przez Prezesa Instytutu danego grobu za grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski wnioskodawcy przysługuje odwołanie do Kolegium Instytutu.

13. W wyniku rozpatrzenia odwołania Kolegium Instytutu może:

- 1) uznać za prawidłową odmowę uznania przez Prezesa Instytutu danego grobu za grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski;
- 2) przekazać wniosek o wpis do ewidencji do ponownego zbadania przez Prezesa Instytutu, czy grób, którego dotyczył wniosek o wpis do ewidencji, spełnia kryteria uznania go za grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski, o których mowa w art. 2 ust. 1 i 2;
- 3) uznać dany grób za grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski.

Art. 4. 1. Ewidencja zawiera w szczególności:

- 1) dane weterana walk o wolność i niepodległość Polski pochowanego w danym grobie;
- 2) dane dotyczące danego grobu, w tym lokalizację cmentarza i grobu (kwatery, rząd, numer w rzędzie);
- 3) imię i nazwisko lub nazwę wnioskodawcy oraz wskazanie jego adresu lub siedziby;
- 4) informacje uzyskane w trakcie badania, czy grób, którego dotyczył wniosek o wpis do ewidencji, spełnia kryteria uznania go za grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski, o których mowa w art. 2 ust. 1 i 2;
- 5) uzasadnienie uznania, że dany grób spełnia kryteria uznania go za grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski, o których mowa w art. 2 ust. 1 i 2.

2. W uzasadnionych przypadkach Instytut z urzędu lub na wniosek podmiotów wskazanych w art. 3 ust. 3 i 4 może dokonać zmian w ewidencji.

3. Do dokonywania zmian w ewidencji stosuje się odpowiednio art. 3 ust. 5, 8 oraz 10–13.

Art. 5. 1. Prezes Instytutu udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej Instytutu wykaz grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski, który zawiera:

- 1) imię (imiona) i nazwisko weterana walk o wolność i niepodległość Polski pochowanego w danym grobie;
- 2) dane dotyczące grobu, w tym lokalizację cmentarza i grobu (kwatery, rząd, numer w rzędzie);
- 3) informacje o udziale w walkach, prowadzonej działalności lub pełnieniu funkcji, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez weterana walk o wolność i niepodległość Polski pochowanego w grobie wpisanym do ewidencji.

2. Udostępnienie wykazu, o którym mowa w ust. 1, następuje w sposób umożliwiający przetwarzanie informacji w nim zawartych, w tym ich przeszukiwanie według kryteriów przedmiotowych i podmiotowych.

3. W przypadku dokonania wpisu do ewidencji albo dokonania zmiany w ewidencji Prezes Instytutu niezwłocznie aktualizuje wykaz, o którym mowa w ust. 1.

Art. 6. Instytut współpracuje z organami władzy publicznej, fundacjami, stowarzyszeniami, instytucjami społecznymi, kościołami lub związkami wyznaniowymi i innymi podmiotami, posiadającymi informacje o grobach weteranów walk o wolność i niepodległość Polski, w celu pozyskiwania danych i informacji służących badaniu, czy dany grób spełnia kryteria uznania go za grób weterana walk o wolność i niepodległość Polski, o których mowa w art. 2 ust. 1 i 2.

Art. 7. Instytut może z urzędu podejmować działania dotyczące opieki nad grobami weteranów walk o wolność i niepodległość Polski, w szczególności ponosić koszty budowy i utrzymania takich grobów, w tym ich remontów.

Art. 8. 1. Fundacje, stowarzyszenia, kościoły lub związki wyznaniowe, inne osoby prawne oraz jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną, sprawujące opiekę nad grobami weteranów walk o wolność i niepodległość Polski, wpisanymi do ewidencji, mogą się ubiegać o

udzielenie dotacji celowej z budżetu państwa w celu sfinansowania albo dofinansowania zadań związanych z opieką nad tymi grobami, w szczególności na pokrycie nakładów koniecznych na wykonywanie czynności związanych z budową, remontem, przeniesieniem lub utrzymaniem tych grobów.

2. Dotacja na dofinansowanie zadań, o których mowa w ust. 1, może być udzielona w wysokości do 80% nakładów koniecznych na wykonanie tych zadań.

3. Dotacja może być udzielona przez Instytut na wniosek podmiotów wskazanych w ust. 1.

4. Wniosek o udzielenie dotacji zawiera w szczególności:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres wnioskodawcy albo nazwę, siedzibę i adres podmiotu będącego wnioskodawcą;
- 2) wskazanie rodzaju zadania i grobu weterana walk o wolność i niepodległość Polski, których dotyczy wniosek, w tym wskazanie lokalizacji grobu;
- 3) określenie wysokości dotacji, o którą ubiega się wnioskodawca;
- 4) harmonogram wykonania zadania;
- 5) oświadczenie wnioskodawcy o dysponowaniu zasobami rzeczowymi i kadrowymi zapewniającymi prawidłowe wykonanie zadania;
- 6) kosztorys całkowitych kosztów wykonania zadania.

5. Wniosek o udzielenie dotacji rozpatruje się w terminie 3 miesięcy od dnia jego otrzymania.

6. Dotacji udziela się na podstawie umowy zawartej przez Instytut z podmiotami, o których mowa w ust. 1.

7. Umowa o udzielenie dotacji zawiera:

- 1) określenie szczegółowego zakresu planowanego zadania, celu, na jaki dotacja została przyznana, oraz terminu wykonania zadania;
- 2) wskazanie grobu weterana walk o wolność i niepodległość Polski, którego dotyczy umowa;
- 3) określenie wysokości udzielonej dotacji oraz terminu i trybu jej płatności;
- 4) określenie trybu kontroli wykonania umowy;
- 5) określenie sposobu i terminu rozliczenia udzielonej dotacji, nie dłuższego niż do dnia 31 grudnia roku budżetowego, w którym zadanie zostanie wykonane;
- 6) określenie warunków, sposobu i terminu zwrotu niewykorzystanej dotacji albo dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem, który nie może być dłuższy

niż 15 dni od określonego w umowie terminu wykonania zadania, a w przypadku zadania realizowanego poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej – 30 dni od określonego w umowie dnia jego wykonania.

Art. 9. 1. Osoba fizyczna sprawująca opiekę nad grobem weterana walk o wolność i niepodległość Polski, wpisanym do ewidencji, może ubiegać się o przyznanie świadczenia pieniężnego na pokrycie całości lub części kosztów sprawowanej opieki, zwanego dalej „świadczeniem”, w szczególności na pokrycie nakładów koniecznych na wykonywanie czynności związanych z budową, remontem, przeniesieniem lub utrzymaniem grobu. W tym celu osoba ta składa wniosek do Prezesa Instytutu.

2. Wniosek o przyznanie świadczenia zawiera w szczególności:

- 1) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres wnioskodawcy;
- 2) numer PESEL, a w przypadku jego braku oznaczenie dokumentu potwierdzającego tożsamość wnioskodawcy;
- 3) wskazanie grobu weterana walk o wolność i niepodległość Polski, którego dotyczy wniosek, w tym wskazanie lokalizacji grobu;
- 4) określenie wysokości świadczenia, o które ubiega się wnioskodawca;
- 5) oświadczenie o sprawowaniu opieki nad grobem weterana walk o wolność i niepodległość Polski;
- 6) wskazanie sposobu wykorzystania świadczenia.

3. Wniosek o przyznanie świadczenia rozpatruje się w terminie 3 miesięcy od dnia jego otrzymania.

4. Świadczenie przyznaje się na podstawie umowy zawartej przez Instytut z osobą, o której mowa w ust. 1.

5. Umowa o przyznanie świadczenia zawiera:

- 1) określenie sposobu i terminu jego wykorzystania;
- 2) wskazanie grobu weterana walk o wolność i niepodległość Polski, którego dotyczy umowa;
- 3) określenie wysokości przyznanego świadczenia oraz terminu i trybu jego płatności;
- 4) określenie trybu kontroli wykonania umowy;
- 5) określenie sposobu rozliczenia przyznanego świadczenia;

- 6) określenie warunków i sposobu zwrotu niewykorzystanego świadczenia albo świadczenia wykorzystanego niezgodnie z umową.

Art. 10. Udzielanie dotacji oraz przyznawanie świadczeń następuje w ramach środków finansowych przeznaczonych na ten cel na dany rok w budżecie państwa, w części, której dysponentem jest Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Art. 11. 1. Do rozpatrywania wniosków, o których mowa w art. 3 ust. 3 i 4, art. 8 ust. 3 oraz art. 9 ust. 1, nie mają zastosowania przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096).

2. Dochodzenie przez Instytut należności wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych z tytułu niewykorzystania lub wykorzystania niezgodnie z przeznaczeniem udzielonej dotacji lub przyznanego świadczenia następuje w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 12. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1509, z późn. zm.²⁾) w art. 21 w ust. 1 po pkt 25c dodaje się pkt 25d w brzmieniu:

„25d) świadczenia pieniężne przyznawane na podstawie art. 9 ustawy z dnia ... o grobach weteranów walk o wolność i niepodległość Polski (Dz. U. poz. ...);”.

Art. 13. W ustawie z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1020 i 1540) w art. 30 ust. 4a otrzymuje brzmienie:

„4a. Do średniego miesięcznego dochodu gospodarstwa domowego nie wlicza się świadczenia wychowawczego, o którym mowa w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r. poz. 2134), dodatku wychowawczego, o którym mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, 1076 i 1544), oraz świadczenia pieniężnego przyznawanego na podstawie

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1540, 1552, 1629, 1669, 1693, 2073, 2126 i 2159.

art. 9 ustawy z dnia ... o grobach weteranów walk o wolność i niepodległość Polski (Dz. U. poz. ...).”.

Art. 14. W ustawie z dnia 30 listopada 1995 r. o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1779) w art. 8 w ust. 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Do dochodu gospodarstwa domowego kredytobiorcy nie wlicza się jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka i dodatku z tytułu urodzenia dziecka określonych w przepisach o świadczeniach rodzinnych, wartości udzielonej pomocy w zakresie dożywiania określonej w przepisach o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, pomocy materialnej udzielanej uczniom na podstawie przepisów o systemie oświaty, świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, dodatku wychowawczego określonego w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz świadczenia pieniężnego przyznawanego na podstawie art. 9 ustawy z dnia ... o grobach weteranów walk o wolność i niepodległość Polski (Dz. U. poz. ...).”.

Art. 15. W ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2018 r. poz. 2032) w art. 53k w pkt 9 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 10 w brzmieniu:

„10) realizowanie zadań, o których mowa w ustawie z dnia ... o grobach weteranów walk o wolność i niepodległość Polski (Dz. U. poz. ...).”.

Art. 16. W ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 180 oraz z 2018 r. poz. 756 i 1540) w art. 3 w ust. 3 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Do dochodu nie wlicza się świadczeń pomocy materialnej dla uczniów, dodatków dla sierot zupełnych, jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka, dodatku z tytułu urodzenia dziecka, pomocy w zakresie dożywiania, zasiłków pielęgnacyjnych, zasiłków okresowych z pomocy społecznej, jednorazowych świadczeń pieniężnych i świadczeń w naturze z pomocy społecznej, dodatku mieszkaniowego, dodatku energetycznego, zapomogi

pieniężnej, o której mowa w przepisach o zapomodze pieniężnej dla niektórych emerytów, rencistów i osób pobierających świadczenie przedemerytalne albo zasiłek przedemerytalny w 2007 r., świadczenia pieniężnego i pomocy pieniężnej, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 690), świadczenia wychowawczego, o którym mowa w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r. poz. 2134), dodatku wychowawczego, o którym mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, 1076 i 1544), dopłaty do czynszu, o której mowa w ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. o pomocy państwa w ponoszeniu wydatków mieszkaniowych w pierwszych latach najmu mieszkania (Dz. U. poz. 1540), oraz świadczenia pieniężnego przyznawanego na podstawie art. 9 ustawy z dnia ... o grobach weteranów walk o wolność i niepodległość Polski (Dz. U. poz. ...).”.

Art. 17. W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 i 1693) w art. 8 w ust. 4 w pkt 8 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 9 w brzmieniu:

„9) świadczenia pieniężnego przyznawanego na podstawie art. 9 ustawy z dnia ... o grobach weteranów walk o wolność i niepodległość Polski (Dz. U. poz. ...).”.

Art. 18. Instytut tworzy ewidencję grobów weteranów walk o wolność i niepodległość Polski.

Art. 19. 1. W latach 2019–2028 maksymalny limit wydatków budżetu państwa będących skutkiem finansowym realizacji przez Instytut zadań wynikających z ustawy wyniesie w:

- 1) 2019 r. – 5 275 000 zł;
- 2) 2020 r. – 5 275 000 zł;
- 3) 2021 r. – 5 275 000 zł;
- 4) 2022 r. – 5 275 000 zł;
- 5) 2023 r. – 5 275 000 zł;
- 6) 2024 r. – 5 275 000 zł;

VIII kadencja/druk 2902

- 7) 2025 r. – 5 275 000 zł;
- 8) 2026 r. – 5 275 000 zł;
- 9) 2027 r. – 5 275 000 zł;
- 10) 2028 r. – 5 275 000 zł.

2. Organem monitorującym wykorzystanie limitu wydatków, o których mowa w ust. 1, jest Prezes Instytutu.

3. W przypadku zagrożenia przekroczenia limitu wydatków, o których mowa w ust. 1, zostanie zastosowany mechanizm korygujący polegający na ograniczeniu wydatków związanych z kosztami funkcjonowania ewidencji.

4. Organem właściwym do wdrożenia mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 3, jest Prezes Instytutu.

Art. 20. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.